

()

(èëï ç- èèèç)

ò

òò

òòò

این مقاله با تأکید بر آثار اقتصادی فعالیت شرکت‌های شبکه‌ای (زنجیره‌ای)، تأثیر فعالیت شرکت‌ها در توزیع درآمد، نرخ ارز و تورم در افق زمانی (۱۴۱۰-۱۳۸۰) را مورد ارزیابی قرار داده است. مطالعه حاضر برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش حداقل مربعات معمولی (OLS) مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج به دست آمده از این تجزیه و تحلیل‌ها بیانگر این واقعیت است که به‌زای افزایش حجم فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای در بلندمدت توزیع درآمد در سطح جامعه ناعادلانه‌تر شده و پول ملی نیز به‌علت خروج ارز تضعیف می‌شود که خود موجب افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در داخل کشور و در نهایت، افزایش نرخ تورم نیز موجب کاهش درآمد ملی خواهد شد.

کلیدواژه‌ها شرکت‌های شبکه‌ای (زنجیره‌ای)، توزیع درآمد، تورم، درآمد ملی و اقتصاد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

* پژوهشگر دفتر مطالعات اقتصادی و کارشناس پولی و بانکی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
E-mail: saza291@yahoo.com

** کارشناس دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
E-mail: mehrypargoo@yahoo.com

*** کارشناس سازمان بسیج اساتید
E-mail: Karimzadeh@yahoo.com

۱. Ordinary Least Square

شرکت‌های شبکه‌ای، در ظاهر شرکت‌های تجاری مستقل بوده؛ اما در واقع توزیع‌کننده محصولات کلکسیونی هستند ساعت طلا، گردنبند و سکه‌های طلا در این شرکت‌ها با هدف فروش به کلکسیون‌داران دنیا تولید می‌شود. آن‌ها زحمت توزیع محصولات دارای کیفیت عالی و چشمگیر را بر عهده مشتریان گذاشته‌اند عده‌ای معتقدند این شرکت‌ها باید براساس قرارداد در هر ماه فروش مشخصی داشته باشند تا این امتیاز ویژه و پردرآمد - یعنی عرضه محصولات گرانبه‌ای که حتماً سود سرشاری در پی دارد - را از دست ندهند پس مدیرعاملان شرکت‌ها و دیگر اعضای هیأت مدیره آن‌ها چاره‌ای جز جلب و جذب هر چه بیشتر مشتریان تازه از سراسر دنیا را ندارند، مسئولان این شرکت‌های شبکه‌ای هر ترفندی را به کار می‌گیرند تا هر چه بیشتر بفروشند چرا که در چنین چرخه‌ای این یک اصل است که «مشتری بیشتر، عایدی افزون‌تر و در نتیجه سود سرشارتر» بنابراین هدف اصلی فقط کسب درآمد چشمگیر برای خود است شرکت‌هایی مانند گلدکوئیست، ای بی ال، مای سون دایموند، ایران بین، گلدماین، امپایر دریمز، ای پارسیان، فاتحان جوان گستر، مهر باختر و... برای تحقق آرزوی‌شان سعی دارند با زیرکی پول را از جیب‌های مردم بیرون بکشند تا برای خرید کالاهای‌شان مبالغ بیشتری پرداخت شود؛ از آن‌جا که قیمت این کالاها گران است پس چاره‌ای جز دادن وعده و وعیدهای مسخ‌کننده وجود ندارد، آن‌ها با وعده‌های دلفریبی مانند درآمد روزانه ۷۲۰۰ دلاری به‌عنوان پورسانت و عایدی روزانه حداقل ۱۰۰۰ دلاری تا پایان عمر، هر کسی را وسوسه می‌کنند تا برای خرید کالاهای‌شان اقدام کنند و برای بهره‌گیری از این عایدی که در ظاهر به‌صورت صعودی افزایش می‌یابد، دیگران را هم به خرید از خودشان تشویق کنند اما به هیچ‌کس نمی‌گویند که حساب و کتاب‌شان برای پرداخت پورسانت چه قدر با خست و تنگ‌نظری است آن‌ها هرگز نمی‌گویند که در ازای میلیون‌ها دلاری که از فروش ماهانه به جیب می‌ریزند فقط کمی بیش از ۱۵ میلیون درآمدشان را با شرایطی خاص که گاه هرگز تحقق نمی‌یابد، به‌عنوان پورسانت به خریداران‌شان - که باید نقش ویزیتور را هم ایفا کنند - بپردازند

از سال ۱۹۳۰ مفهومی به نام بازاریابی شبکه‌ای از کشور آمریکا آغاز شد این مفهوم در بعضی موارد معادل بازاریابی مستقیم^۱ استفاده می‌شود در این روش، تولیدکننده به‌جای

این‌که کالاهای خود را از طریق پخش با درصد کمیسیون بالا به فروش برساند از طریق خود مردم و مشتریان این کار را انجام می‌دهد به این طریق شبکه‌ای از مشتریانی که تمایل دارند در کار فروش به تولید کمک کرده و منفعتی هم برای خود کسب کنند؛ بازاریابی و فروش کالا را به عهده می‌گیرند

چنانچه در کارها از مجموعه معرفت بشری و تجربه کشورهای دیگر استفاده شود، نتیجه بهتری حاصل خواهد شد ممکن است بسیاری تصور کنند که برخورد قوه قضائیه با چنین موضوعی سلیقه‌ای یا شخصی است اما وقتی ادبیات بازاریابی شبکه‌ای را مرور کنیم، حدود ۵۰ سال پیش در امریکا مانند همین مشکلات میان دولت و شرکت‌های بزرگ بازاریابی شبکه‌ای اتفاق افتاده است. آن‌جا میان FTC^۱ از طرف دولت و Amway این اتفاق افتاده و این جریان حقوقی نزدیک به ۴ سال طول کشید اگر بخواهیم به سابقه این دعوا و تحلیل آن پردازیم، مقدمه‌ای لازم و ضروری است. باید فرق میان بازاریابی شبکه‌ای^۲ و دسیسه هرمی^۳ توضیح داده شود به نوع خوب بازاریابی، شبکه‌ای گفته می‌شود و نوع بد آن که نوعی کلاهبرداری است، دسیسه هرمی نام می‌گیرد^۴

در ایران نیز با توجه به مجموع جهات فعالیت شرکت‌های شبکه‌ای یا زنجیره‌ای نوعی دسیسه هرمی تلقی می‌شود و به نظر می‌رسد که اگر از راه‌های قانونی موانعی بر سر راه فعالان این بخش ایجاد نشود مشکلات بسیاری را به وجود خواهند آورد که در ذیل توضیح داده می‌شود

- معاملات مذکور به دلیل این‌که یک جنس داخلی یا خارجی با قیمتی ۳ یا ۴ برابر ارزش واقعی، به مردم فروخته می‌شود به مفهوم خروج ارز از کشور و تضعیف ارزش پول ملی و به تبع آن افزایش تورم است

- از آن‌جا که تاکنون بانک مرکزی مجوز ورود و ضرب مصنوعات طلا را برای هیچ یک از شرکت‌های داخلی و خارجی صادر نکرده است، بنابراین فعالیت این شرکت‌ها در زمینه ضرب طلا و مسکوکات غیرقانونی بوده و به علت مشخص نبودن میزان فعالیت آن‌ها به صورت رسمی، امکان فرار مالیاتی و ایجاد فساد در بازار مالی وجود دارد

۱. Federal Trade Commission

۲. Network Marketing

۳. Pyramidscheme

- فعالیت شرکت‌های مربوط به علت عدم وجود دولت الکترونیک و ثبت فعالیت‌های مذکور، در حساب‌های ملی دارای ارزش افزوده قابل مشاهده‌ای نیست
- شرکت‌های مذکور با دخالت در بازار پول، موجب نوعی اختلال در سیاست‌های پولی دولت می‌شوند

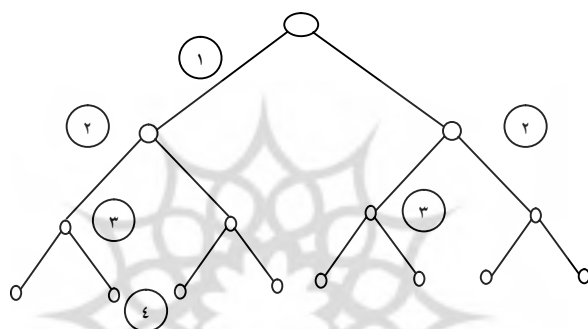
- به دلیل این که در توزیع درآمد حاصل از فروش هر نوع اشیا مورد معامله، عدالت رعایت نمی‌شود، فعالیت این شرکت‌ها موجب افزایش نابرابری درآمدی به نفع افراد بالای زنجیره خواهد شد

از آن جا که تنظیم بازار پولی و جلوگیری از آثار سوء اقتصادی ناشی از عدم تعادل‌های پولی بر عهده بانک مرکزی است، فعالیت شرکت‌های شبکه‌ای و به دور از نظارت‌های لازم و کافی دولت و بانک مرکزی، می‌تواند آثار مثبت سیاست‌های پولی اتخاذ شده به وسیله دولت را خنثی کرده و زیان‌های جبران‌ناپذیری را به اقتصاد کشوری مثل ایران وارد کند هدف این پژوهش برآورد آثار فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای داخلی و خارجی بر اقتصاد ایران می‌باشد در این راستا عواملی مانند توزیع درآمد، تورم و خروج ارز، مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است تا از این طریق آثار مثبت و منفی فعالیت شرکت‌های مذکور به چالش کشیده شود

۰۰

در سال‌های اخیر نوع جدیدی از فعالیت اقتصادی به وسیله گروهی از شرکت‌ها در امریکا و به تدریج در غرب اروپا و اقیانوسیه آغاز شد که نام «بازاریابی چند سطحی»^۱ یا «روش شبکه بازاریابی هرمی» بر آن‌ها نهاده شد اساس فعالیت این قبیل مؤسسات بر مبنای تبلیغات عوام‌فریبانه در جذب و به کارگیری نیروی انسانی به عنوان بازاریاب، اما نه بازاریابی که فعالیت اصلی او فروش یک محصول و دریافت مزد است بلکه بازاریابی که وظیفه‌اش جذب نیروی انسانی و به کارگیری آن‌ها مجدداً برای جذب افراد دیگر است به صورتی که به تدریج شبکه‌ای هرمی شکل از افراد تشکیل می‌شود که وظیفه آن‌ها ساماندهی شبکه برای ایجاد سطوح پایین‌تری از هرم و توسعه سازمان هرم بازاریابی است فعالیت این مؤسسات تنها با تشویق و ایجاد شرایط ذهنی برای افراد است که با قول و امید به آینده‌ای درخشان به فعالیت و جذب نیرو می‌پردازند

در این فرایند به افراد گفته می‌شود که محصول را به افراد سطوح پایین‌تر با قیمتی تا سه برابر یا بیش‌تر بدهند و توجیه اصلی آن‌ها در این گرانفروشی آن است که محصول ارائه شده کاملاً منحصر به فرد است و به‌همین دلیل گران‌تر از ارزش واقعی است. گاهی نیز هیچ محصولی به فروش نمی‌رسد و فقط حق عضویت است که در سطوح مختلف رد و بدل می‌شود تا به بالاترین سطح هرم برسد اما آنچه دلیل اصلی افراد برای پیوستن به هرم بازاریابی چند مرحله‌ای است آن است که به هر عضو در شبکه گفته می‌شود چنانچه تا دو سطح پایین‌تر را شکل دهند به آن‌ها پورسانت پرداخت می‌شود شبکه به‌صورت شکل (۱) می‌باشد؛ مثلاً در شکل زیر افراد در سطح (۲) پورسانت دریافت می‌کنند؛ اما افراد سطوح (۳) و (۴) چیزی دریافت نمی‌کنند، چون پایین‌تر از آن‌ها ۲ سطح وجود ندارد

بلکه در سطح (۳) فقط یک سطح وجود دارد و در سطح (۴) اساساً کسی وجود ندارد و باید افراد سطح (۴) دو سطح پایین‌تر از خود ایجاد کنند تا پورسانت دریافت نمایند؛ حال؛ به‌نحوه توزیع درآمد میان سطوح مختلف نگاه کنیم و فرض کنید هر فرد مبلغ ۱۰۰ م ۰۰۰ تومان برای حضور در شبکه پرداخت کند و اگر دو سطح پایین‌تر را ایجاد کرده مبلغ ۵۰ م ۰۰۰ تومان پورسانت بگیرد در این صورت

سطح	پرداخت	دریافت
سطح (۱)	۱۰۰ م ۰۰۰	۱۴۰۰ م ۰۰۰
سطح (۲)	۲۰۰ م ۰۰۰	۱۰۰ م ۰۰۰
سطح (۳)	۴۰۰ م ۰۰۰	۰ م
سطح (۴)	۸۰۰ م ۰۰۰	۰ م
	۱۵۰۰ م ۰۰۰	جمع

برای فردی که در رأس هرم قرار دارد ۱۴۰۰ م ۰۰۰ تومان و برای افراد سطوح دوم فقط

۱۰۰،۰۰۰ تومان و برای بقیه چیزی باقی نمی ماند اساس فعالیت MLM به صورت فوق است و بنابراین افراد بالای هرم گاهی تا ۹۹ درصد سود و درآمد کسب می کنند در حالی که افراد سطوح پایین با توجه به تلاش آن ها هیچ چیزی کسب نمی کنند از نظر ریاضی برای شبکه نشان داده شده اگر n سطح وجود داشته باشد با توجه به این که دو سطح پایین عملاً درآمد صفر دارند و شبکه ۲ تایی توسعه می یابد خواهیم داشت:

$$\text{کل افراد شبکه} = 1 - 3^{n+1} = 3^n + 3^{n-1} + \dots + 3^2 + 3^1 + 1$$

کل افراد شبکه در دو سطح آخر که هیچ پورسانتی دریافت نمی کنند $2^n + 2^{n-1}$

$$\frac{\text{افراد با درآمد صفر}}{\text{کل افراد شبکه}} = \frac{2^n + 2^{n-1}}{3^n + 3^{n-1} + \dots + 3^2 + 3^1 + 1} = 0.75$$

یعنی ۷۵ درصد از افراد عضو شبکه هیچ پولی دریافت نمی کنند اگر شبکه ۵ تایی توسعه یابد به ۹۶ درصد افزایش می یابد یعنی ۹۶ درصد افراد شبکه پول نمی گیرند و همه درآمد نصیب ۴ درصد می شود که آن هم با توجه به توزیع ناعادلانه میان سطوح شبکه، آن ها که در رأس هرم هستند تقریباً ۹۹٫۸ درصد درآمد را کسب می کنند

در ایران فعالیت شرکت گلد کوئیست که از نوع شرکت های MLM است سبب ضرر و زیان بسیاری از هموطنان شده است که منجر به شکایت و در نهایت حکم به دریافت خسارت شد این شرکت از نوع شبکه ۲ تایی است که به دلیل اشباع بازارهای امریکا و دیگر نقاط جهان به ایران روی آورده چنانچه در ایران سال ۲۰۰۵ را سال گلد کوئیست نامگذاری کردند این شرکت تاکنون سبب خروج میلیون ها دلار ارز و ثروت ملی از کشور شده است و خانواده های متعددی را با بحران، شکست و افسردگی مواجه کرده به صورتی که بعضی از مراجع تقلید حکم به حرام بودن این نوع فعالیت ها داده اند این قبیل؛ شرکت ها در فعالیت های خود از ۵ ویژگی برخوردارند:

۱ شبکه هرمی، زنجیره ای بی انتها از افراد به کار گرفته شده - که آن ها خود دیگران را جذب شبکه می کنند- تشکیل می شود بدون آن که هیچ توجهی به موضوع اشباع بازار داشته باشند

۲ پیشرفت و توسعه شبکه به وسیله استخدام، انتصاب و پرداخت حقوق نیست بلکه با به کارگیری تبلیغات و گماردن خود مشتریان به عنوان وسیله ای برای جذب مشتریان دیگر است

۳ افراد شبکه که گاهی آن ها را بازاریاب می نامند (به غلط)، حتماً باید خرید کنند تا عضو سیستم MLM شوند

۴ سطوح واسطه میان آخرین سطح و قله زنجیره فقط کارشان دلالتی است و هیچ

فعالیت ویژه‌ای ندارند

۵ نفرات بالای شبکه (زنجیره) پول هنگفتی دریافت می‌کنند بدون آن که هیچ اقدامی انجام دهند

روشن است که در روش صحیح کار با بازاریاب‌ها معمولاً ۲۵ درصد خروجی و پرداخت شرکت نصیب بازاریاب‌هایی می‌شود که در پایین‌ترین سطح قرار دارند و فعالیت اصلی را انجام می‌دهند، اما در MLM به این شکل نیست این شرکت‌ها در سال‌های اخیر سبب متضرر شدن ۲۵ میلیون نفر در جهان شده‌اند که جمعاً حدود ۱۰۰ میلیارد دلار مبلغ ضرر آن‌ها بوده است. آمار و بررسی‌های علمی نشان می‌دهد که عمده‌ترین برنده این حرکت فسادانگیز اقتصادی، افراد بالای هرم بوده‌اند مثلاً در Amway، ۲ نفر از ۳۰۰,۰۰۰ نفر، در Nuskin، ۱۶ نفر از ۱۰,۰۰۰ نفر، در Cyberwize، ۱ نفر از ۱۰,۰۰۰ نفر و ... مثلاً در Cyberwize افراد بالای هرم نزدیک به ۱۲۰۰۰ دلار در هفته درآمد داشته‌اند، در حالی که متوسط پرداخت به سطوح پایین‌تر هرم ۵۶ دلار بوده است. در Nikken متوسط درآمد افراد بالای شبکه نزدیک ۲۰,۰۰۰ دلار در هفته بوده ولی افراد پایینی شبکه ۵۳ دلار در هفته داشته‌اند با توجه به وضعیت فوق و شروع فعالیت این قبیل؛ شرکت‌ها در ایران (نظیر گلدکوئیست که با دادن طلا به ارزش کم‌تر از ۱۰۰ دلار و دریافت چیزی در حدود ۵۰۰ دلار از اعضای شبکه یا شرکت دیگری به نام «۷ الماس من») و ضرر و زیانی که متوجه ملت ایران به ویژه جوان‌ها در این فعالیت‌های ناصحیح اقتصادی شده است لازم است با ماده واحده‌ای قانون ممنوعیت فعالیت آن‌ها را اعلام نماییم

جدول ۱. فعالیت و نحوه کسب درآمد اعضای فعال در شبکه شرکت‌های MLM (دلار)

اسم شرکت	دریافتی اعضای پایینی در هفته	دریافتی اعضای فعال در هفته	دریافتی اعضای بالای هرم در هفته
Nuskin	۷,۴۳	۱۳,۴۱	۲۳,۹۹
Nikken	۵,۳۲	۱۰,۶۰	۷۰,۱۱۹
Melaleuca	۹,۶۶	۱۳,۴۴	۴۲,۹۲
Cyberwize.com	۵,۶۱	۱۰,۶۶	۶۱,۹۱۱

مأخذه نشریه همه چیز، تابستان ۱۳۸۴ و طرح پیشنهادی دکتر کانونیان

... ()

پرسش: معاملات شبکه‌ای و زنجیره‌ای وجود دارد (مثل گلدکوئیست و الماس) که در آن شرکت به فروش طلا یا الماس از طریق بازاریابی شبکه‌ای اقدام کرده است. به این صورت که شخص مبلغی به حساب آنان واریز می‌کند و سپس برای شرکت بازاریابی می‌کند و به‌ازای هر چند مشتری که به‌واسطه این فرد ثبت‌نام کرده و برای خرید الماس یا طلا پیش‌پرداخت دهند و زنجیره به حد نصاب برسد، مبلغی به‌عنوان کمیسیون به حساب وی واریز می‌شود یا امتیاز خرید سایر محصولات شرکت به وی داده می‌شود. معامله به این شیوه چه حکمی دارد؟

پاسخ: «معامله به‌شیوه مذکور صورت شرعی ندارد و جایز نیست»

...

آیت‌ل. فاضل لنکرانی در پاسخ به استفتایی درباره «گلدکوئیست» چنین عنوان کرده‌اند: «چنانچه پورسانت را به‌عنوان حق‌الزحمه به افراد پرداخت نمایند اشکال ندارد اگر چنین اموری مربوط به یهودی‌های اسرائیل باشد، جایز نیست». اما در استفتای جدیدی که در تاریخ ۲۶ فروردین ماه سال ۱۳۸۴ به‌عمل آمد حکم جدید به‌شرح زیر است: «جواب مزبور (پاسخ قبلی) در موردی است که عملیات این شرکت‌ها علاوه بر نکات مذکور در استفتا موجب ضرر اقتصادی بر جامعه نباشد، اما در فرضی که اخلال در نظام اقتصادی به‌وجود آورد، جایز نیست».

...

ایشان در پاسخ به استفتایی که در ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۴ به دفتر ایشان تقدیم شده بود چنین حکمی را صادر کردند: «متأسفانه این‌گونه شرکت‌ها اخیراً به نام‌های مختلف در کشور ما ایجاد شده و اموال زیادی را از افراد ناآگاه به غارت برده‌اند این کار در واقع یک نوع لاتاری محسوب می‌شود و شباهت زیادی به قمار دارد و مشمول آیه شریفه «لا تأکلوا اموالکم بینکم بالباطل» می‌باشد و از همه بدتر این است که شرکت‌های خارجی درآمد آن را به‌صورت دلار به خارج می‌برند در بسیاری از استان‌ها که متوجه حرکت مرموز این‌گونه

شرکت‌ها زیر پوشش فعالیت اقتصادی و حتی گاهی به نام‌های مقدس مذهبی شده‌اند، از طرق قانونی آن را تعطیل کرده و مؤسسان را تحت تعقیب قرار داده‌اند امیدواریم مسئولان کشور تصمیم قاطعی درباره این گونه شرکت‌ها بگیرند و اموال مردم را به آن‌ها برگردانند سودهایی که عاید بعضی از واسطه‌ها در این چرخه ناسالم اقتصادی می‌شود حرام است و باید به مالباختگانی که در رده‌های آخر قرار دارند بدهند و اگر آن‌ها را نمی‌شناسند به‌عنوان مجهول‌المالک به فقرا و نیازمندان بدهند»

...

پرسش: لطفاً نظر شرع مقدس اسلام را درباره همکاری با شرکت خارجی گلدکوئیست (فروش زنجیره‌ای سکه‌های طلا و زیورآلات) مرقوم فرمایید
پاسخ: «همکاری با چنین شرکت‌هایی جایز نیست»

...

پرسش: لطفاً نظر شرع مقدس اسلام را درباره همکاری با شرکت خارجی گلدکوئیست (فروش زنجیره‌ای سکه‌های طلا و زیورآلات) مرقوم فرمایید
پاسخ: «این مورد مکرر و به اشکال مختلف مطرح شد و جواب داده‌ایم که درآمد حاصل از این طریق در لسان شرع مقدس اکل‌المال بالباطل و حرام است»

...

پرسش: نظر حضرت‌عالی درباره خرید از شرکت گلدکوئیست چیست؟
پاسخ: «با قطع نظر از این که این گونه کارها اکل‌المال بالباطل است و شبیه قمار و برد و باخت پیشرفته در آن قوی است بلکه درظاهر چنین است، خودداری از آن‌ها واجب و لازم می‌باشد و گناه مفاسدش به علاوه گناه بزرگ قمار بازی‌اش به گردن چرخانندگان و ساعیان و خریداران و فروشندگان می‌باشد و همچنین باید توجه داشت که این گونه اعمال موجب عدم‌رشد استعدادها بوده و باید از آن اجتناب نمود و به‌دنبال تلاش و فعالیت‌های اقتصادی از راه مشروع رفت»

...

پرسش: لطفاً نظر شرع مقدس اسلام را درباره همکاری با شرکت خارجی گلدکوئیست

(فروش زنجیره‌ای سکه‌های طلا و زیورآلات) مرقوم فرمایید
پاسخ «ورود در این گونه معاملات جایز نیست»

•ê () Õ

۱. براساس ماده (۵) قوانین پولی و بانکی (مصوب ۱۳۳۷/۸/۲۸)، ضرب کلیه مسکوکات طلا منحصرأً توسط بانک مرکزی می‌باشد لذا براساس ماده مذکور فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای مبنی بر ضرب سکه به تمثال حضرت امام (ره) یا سایر موارد و وارد کردن آن غیرقانونی می‌باشد

۲. براساس ماده (۱) قانون مجازات اخلاک‌گران در نظام اقتصادی کشور (مصوب ۱۳۶۹/۸/۱۹) فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای در بند ذیل جرم محسوب می‌شود و مرتکب به مجازات‌های مقرر در قانون محکوم می‌شود

- اخلال در نظام پولی یا ارزی کشور از طریق قاچاق عمده ارز یا ضرب سکه جعل اسکناس یا وارد کردن یا توزیع عمده آن‌ها اعم از داخلی و خارجی و امثال آن
با توجه به محتوای ماده مذکور می‌توان دریافت که فروش سکه‌ها، زیورآلات یا سایر موارد مورد معامله، به‌وسیله شرکت‌های مربوط که بعضاً در برابر خروج ارز نیز صورت می‌گیرد، نوعی اخلال در نظام اقتصادی کشور بوده و جرم محسوب می‌شود
از طرفی نیز فعالیت شرکت‌های یاد شده مشمول قوانین صادرات و واردات نبوده و بنابراین از پرداخت مالیات فرار کرده و فساد مالی به‌بار خواهد آورد

•ë

•ë-è

- قابل مقایسه بودن این پدیده در مقایسه با اقتصاد کشور،
- سرمایه‌گذاری نزدیک به $\frac{1}{3}$ جمعیت کشور در این شرکت‌ها،

- عمیق و واضح بودن پیامدهای فرو ریختن این ساختارها،

- سقوط دولت،

- شروع هرج‌ومرج و ناامنی‌ها،
- کشته شدن بیش از ۲۰۰۰ نفر

- عدم آشنایی مردم آلبانی با بازارهای اقتصادی،
- نقص در نظام مالی و اقتصادی کشور که رشد بازارهای غیرحقیقی را تقویت کرد،
- نقص در عملکرد حکومت

پرداخت پورسانت به سرمایه‌گذاری‌های اولیه از طریق سرمایه‌گذاری‌های بعدی تأمین می‌شد یا پخش خبرهایی مبنی بر درآمدهای به‌دست آمده از طریق این سیستم‌ها، مردم را برای سرمایه‌گذاری زود بازده‌تر و قرار گرفتن در سطوح بالاتر درآمدی به‌سمت این شرکت‌ها هدایت می‌کردند این خبرهای پخش شده عبارت بودند از افزایش پورسانت‌ها برای جذب بیش‌تر مشتری که نتیجه آن ناتوانی در پرداخت پورسانت‌های تعهد شده بود این شرکت‌ها به اشکال ذیل فعالیت می‌کردند:

- بعضی از آنها هرمی محض بودند (بدون هیچ چیز با ارزش و سرمایه‌گذاری)،
- بعضی در پوشش جنسی و کالا فعالیت می‌کردند،
- بعضی در فعالیت‌های مجرمانه مانند نقض فرمان (قاچاق کالا به یوگسلاوی) دخالت داشتند

- گرفتار شدن بیش‌تر مردم،
- احساس سردرگمی و فشار از طرف سرمایه‌گذاری‌های ناشی از رقابت داغ و ارائه سود بیش‌تر،
- حمایت حکومت و پارلمان از فعالیت شرکت‌های چندسطحی،
- هشدار مداوم از طرف IMF^۱ و بانک جهانی و نادیده گرفتن هشدارها از طرف وزیر اقتصاد آلبانی،
- عدم توانایی شرکت Sude در پرداخت پورسانت‌ها در ۱۹ نوامبر ۱۹۹۷.

۱. International monetary found

- کاهش تولید به میزان ۷ درصد در سال ۱۹۹۷،
- افزایش نرخ تورم تا ۴۰ درصد،
- کاهش واردات به میزان ۲۵ درصد،
- کاهش سرمایه‌گذاری خارجی،
- فقیر شدن عده کثیری از مردم به دلیل از دست رفتن سرمایه‌ها،
- کاهش ارزش پول رایج در برابر دلار به میزان ۴۰ درصد،
- تعطیلی تولیدات بسیاری از صنایع،
- استعفای ریاست جمهوری در انحلال پارلمان

- تصویب قانون جدید به‌وسیله پارلمان جدید و دادن اختیارات گسترده به دولت برای مصادره دارایی شرکت‌های چندسطحی، توقیف مدیران و افرادی که در این طرح‌ها فعال بودند و مصادره دارایی آن‌ها، استخدام متخصصین در جهت پیگیری دارایی این شرکت‌ها و پرونده‌ها در خارج از کشور در جولای ۱۹۹۷.

- برگزاری دادگاه‌ها، به زندان رفتن صاحبان شرکت‌های چندسطحی و مصادره کامل اموال آن‌ها

•ë-é

طرح توزیع زنجیره‌ای که به‌عنوان روش بازاریابی هر می شناخته شده است که به‌موجب آن شخصی، با شرایطی که خودش سرمایه‌گذاری می‌کند، برای کسب منفعت، حق یا اجازه‌ای را برای به عضویت گرفتن افراد جدیدی که حایز شرایط سرمایه‌گذاری هستند، به‌دست می‌آورد و ممکن است زنجیرهٔ چنین افرادی که اقدام به سرمایه‌گذاری می‌کنند، همیشگی شود ایجاد محدودیت برای افراد شرکت کننده و یا وجود شرایط اضافی که اجازه عضوگیری جدید یا وصول کردن سود ناشی از آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد، هویت طرح را به‌عنوان طرح توزیع زنجیره‌ای تغییر نخواهد داد

/

با توجه به این که متن قوانین دیگر ایالت‌ها نیز بسیار مشابه متن قوانین گفته شده است متن اصلی

این قوانین ذکر نشده و تنها به قصد بیان تشابه متن فارسی قوانین سایر ایالات ذکر شده است
Business Commerce CODE

Chapter ۱۷. deceptive Trade practices subchapter A. general provision

۱۷. ۴۶. Deceptive trade practice unlawfull (a) False, misleading, or deceptive acts or practices in the conduct of any trade or commerce are hereby declared unlawful and are subject to action by the consumer protection diveion under ۱۷ ۴۷, ۱۷۵۸, ۱۷ ۶۰, ۱۷ ۶۱ of this code.

(b) Except as provided in subsection (d) section, the "false, misleading, or deceptive acts or practices" includes, but is not limited. Acts:

فعالیت‌های ممنوع هر طرحی که در آن شخصی به خاطر پرداخت پول یا خرید کالا فرصت به‌دست آوردن منفعت مالی را داشته باشد که بر پایه معرفی کردن افراد دیگر به شرکت در طرح مشابه یا یکسان صورت گرفته و بیش‌تر با ریسک همراه باشد، ممنوع است این قانون شامل بر معاملات مربوط به کالا، خدمات یا دیگر دارایی‌های فروخته شده یا توزیع شده؛ مواد و تجهیزات تبلیغ فروش که بر مبنای بدون منفعت تهیه شده‌اند

فعالیت‌های ممنوع هر برنامه، طرح، یا نقشه که به‌موجب آن شرکت کننده پول یا کالای با ارزشی را برای به‌دست آوردن فرصت جبران، پرداخت کند که از طریق معرفی کردن یک فرد یا بیش‌تر در برنامه، طرح یا نقشه صورت گیرد ممنوع می‌باشد «جبران کردن» شامل پرداخت‌هایی که بر پایه فروش‌های انجام شده به افرادی که در طرح شرکت نمی‌کنند و افرادی که به‌دلیل شرکت در طرح خرید نمی‌کنند، نمی‌شود

•ë-ê

از آنجایی که غیراقتصادی بودن فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای واضح است و در مقابل پول پرداختی هیچ منفعتی عاید اعضا نمی‌شود؛ بنابراین بعضی از کشورها با وضع مقرراتی آن را ممنوع کرده‌اند از جمله آن می‌توان به ماده (۶-۱۲۲L) در مجموعه قوانین حمایت از مصرف‌کنندگان در فرانسه اشاره کرد

i.

در زمینه طرح پیشنهادی بر مبنای تصویب ماده واحده‌ای درباره ممنوعیت فعالیت مؤسساتی که با ساختارهای زنجیره‌ای یا شبکه‌ای، سلسله مراتبی از افراد را به‌عنوان بازاریاب برای کسب مطامع اقتصادی جذب می‌نمایند، می‌توان چنین عنوان کرد که

۱. نحوه عملکرد شرکت‌های مزبور برای کشورهایمانند ایران شاید عجیب، غیرقانونی و شاید هم غیرشرعی به‌نظر برسد، اما برای سایر جوامع، آن دسته از کشورهایی که در این شرکت‌ها فعالیت دارند، امری کاملاً عادی و طبیعی است. در کشورهایی مانند آمریکا، کانادا و بعضی از کشورهای اروپا و برخی از کشورهای آسیا مانند سنگاپور، هنگ‌کنگ، کره جنوبی و... شرکت‌های مزبور شناخته شده و حتی دارای مجوزهای قانونی لازم از مراجع ذی‌ربط برای فعالیت‌های خود هستند. غالب شرکت‌های مزبور چند منظوره^۱ بوده و عمدتاً کالاهای خاص ویژه‌ای را (که دارای خصوصیات نظیر قابلیت آسان و سریع حمل‌ونقل، با ارزش و احياناً کمیاب باشد) تولید می‌کنند و سپس آن را با استفاده از مدل‌های خاصی که شباهت عجیبی به روش‌های برنامه‌ریزی شبکه موسوم به C.P.M^۲ و PERT^۳ دارد با نرخ‌های بالاتری (با عنوان منحصر به فرد بودن) و با استفاده از قوانین آماری، ریاضی و بیمه‌ای (موسوم به محاسبات اکتوتری) به فروش می‌رسانند. در این‌گونه کشورهای سرمایه‌داری، اصل پذیرش ریسک برای ثروتمند شدن یک امر اقتصادی کاملاً پذیرفته شده‌ای است و مردم این جوامع، ریسک (مخاطره‌طلبی) برای تحول در دارایی‌ها و سرمایه‌های خود را به‌عنوان یک اصل مسلم انکارناپذیر، قبول کرده‌اند و چنان‌چه در معامله با شرکت‌های مزبور، سرمایه خود را ببازند، امری پذیرفته شده تلقی می‌شود و اصولاً فلسفه حاکم بر فعالیت مؤسسات مزبور که مجوزهای رسمی فعالیت نیز دارند، فلسفه مخاطره‌طلبی و ریسک است. معامله‌گران با این شرکت‌ها، قبول کرده‌اند هنگامی که از سود و منافع مورد انتظار بهره‌مند می‌شوند چرا ساکت هستند؛ اما زمانی که سرمایه خود را از دست می‌دهند یا منافع مورد انتظار^۴ آن‌ها حاصل نگردد، چرا باید معترض باشند؟ به‌عبارت بهتر مفهوم و فلسفه مخاطره‌طلبی (ریسک‌پذیری) برای آن‌ها امری انکارناپذیر در معامله با این شرکت‌ها محسوب می‌شود همان‌گونه که ذکر شد فضای حاکم بر

۱. Multi- Purpose

۲. Critical Path Method

۳. Program Evaluation and Review Technique

۴. Expected Values.

عملکرد این شرکت‌ها بهره‌گیری از قواعد هوشمندانه‌ای است که ترکیبی از قواعد ریاضی، آماری، لاتاری و بیمه‌ای (بیمه‌ای به مفهوم تضمین تأمین سود مورد انتظار برای سطوحی از این شبکه هرمی - زنجیره‌ای) است در نهایت نوعی معامله‌گری تقریباً به سبک بخت‌آزمایی و مشارکت در یک لاتاری است که علاوه بر قواعد فوق‌الذکر، قواعد لاتاری (ایجاد فرصت‌های طلایی = شانس) نیز در آن مدخلیت می‌یابد

قاعدتاً ذکر عبارت‌های ذکر شده نباید به معنای تظہیر یا مورد قبول قرار دادن این نوع شرکت‌ها تلقی شود، بلکه هدف از بیان توضیحات فوق، ذکر فضایی است که در بعضی از کشورها معامله‌گری‌های این چنینی برای فضای اقتصادی آن‌ها امری کاملاً روشن و پذیرفته شده است و مخاطره‌طلبی جزء لاینفک فعالیت‌های اقتصادی این کشورها محسوب می‌شود اصولاً در این نوع جوامع سرمایه‌داری، افراد ریسک‌گریز^۱ افرادی ترسو تلقی می‌شوند و معامله‌گران با آگاهی کامل از قواعد ریسک، وارد این بازی می‌شوند طبعاً اگر بازیگران هوشمند متوجه خسارات وارد به خود (نه از باب قواعد ریسک، بلکه از نظر کلاهبرداری و تدلیس و نظایر آن‌ها) بشوند با استفاده از نظام قضایی خود که هر فرد دارای وکیل و مشاور حقوقی می‌باشد، پیگیری‌های قضایی را نیز به‌عمل می‌آورند

۲ به این ترتیب، قاعدتاً فعالیت از نوع بازیگران لاتاری و این نوع شرکت‌ها که خاص جوامع سرمایه‌داری است که اصل تکاثر ثروت را از هر طریق (مانند قمار، شرط‌بندی، لاتاری، ریسک و...) مجاز می‌شمارند، مورد پذیرش و مقبول جوامعی نظیر کشور ما نیست

۳ با توجه به بعضی از بررسی‌های اقتصادی که بیش‌تر براساس داده‌های احتمالی بنا شده می‌توان نشان داد که اگر شرکت‌های چند سطحی به فعالیت خود ادامه دهند، با فرض این‌که هر سال ۱۰۰ هزار نفر وارد شبکه فعالیت این شرکت شوند و با فرض این‌که ارزش متوسط اجناس ارائه شده ۱۷۷٫۵ دلار باشد، در یک دوره ۳۰ ساله (۱۴۱۳-۱۳۸۳) نتایج زیر حاصل خواهد شد

۱-۳ در برآوردی که با استفاده از روش OLS در خصوص ارتباط بین ضریب جینی و درآمدهای حاصل از فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای به‌عمل آمده، مشخص شد که ضریب جینی دارای حساسیتی برابر ۰٫۶۹ است به این مفهوم که افزایش ۱۰ درصدی، درآمد ملی حاصل از فعالیت شرکت‌های چندسطحی، ۶٫۹ درصد موجب بدتر شدن توزیع درآمد نشده و شکاف درآمدی جامعه را افزایش خواهد داد (پیوست ۱، جدول ۲)

۲-۳ در برآوردی دیگر، با استفاده از روش OLS اقدام به تخمین رابطه بین تورم و درآمد ملی ایجاد شده از طریق ادامه فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای صورت گرفته و نتیجه عبارت بوده از این که، حساسیت تورم نسبت به درآمد ملی برابر با ۰/۸۲- برآورد شده که نشان می‌دهد برای افزایش ۱ درصد درآمد ملی حاصل از فعالیت شرکت‌های چندسطحی می‌باید ۱/۸ درصد تورم کاهش یابد (پیوست ۱، جدول ۲)

۳-۳ همچنین با استفاده از روش ذکر شده اگر شرکت‌های خارجی نیز در این فعالیت سهیم باشند، افزایش ۱۰ درصد درآمد ملی ناشی از فعالیت شرکت‌های مذکور موجب خروج ۲/۸ درصدی ارز از کشور خواهد شد

۴ از طرفی دیگر نیز فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای موجب جذب پس‌اندازهای مردم و تضعیف بازار سرمایه از طریق کاهش اثرگذاری بازار بورس می‌شود

۱:

- ۱-۶ آثار زیانبار اقتصادی عملکرد شرکت‌های زنجیره‌ای در ایران عبارت است از:
- الف خروج مقادیر معتناهی از منابع ارزی کشور به خارج از کشور (در صورتی که شرکت‌های فعال خارجی باشند)،
 - ب افزایش نرخ ارز در بازار از نظر تشدید شکاف عرضه و تقاضای ارز،
 - ج افزایش نرخ بهای کالاها از نظر شکاف مزبور و در نتیجه افزایش تورم،
 - د فرار سرمایه‌های ایرانی به خارج از کشور،
 - ه کاهش پس‌انداز ملی،
 - و کسب درآمدهای کاذب (و در عین حال فاقد مشروعیت)،
 - ز تشویق شدن افراد جامعه برای انجام فعالیت‌های غیرمولد
- ۲-۶ باب شرعی بودن این فعالیت‌ها نیز مورد تردید است زیرا در عملکرد این شرکت‌ها فعالیت مفید اقتصادی صورت نمی‌گیرد و صرفاً افراد در هر سطحی، سطوح پایین‌تر از خود را با تحریص و ترغیب، به عضویت و پرداخت حق عضویت، تشویق می‌کنند و در نتیجه افراد سطوح پایین‌تر به توهم ثروت‌اندوزی تحریک و دچار می‌شوند و در نتیجه سود حاصله دریافتی (احتمالی) نیز ناشی از یک فعالیت مولد نبوده و مشروعیت آن مورد تردید است
- ۳-۶ با توجه به متدلوژی مورد استفاده این شرکت‌ها (با حذف ابعاد منفی آن)، که بر قواعد آماری - ریاضی متکی است، می‌تواند به‌عنوان ایده‌ای در بازار بورس اوراق بهادار استفاده شود

و شرکت‌ها و بنگاه‌ها از این ایده (بدون اجبار در خرید کالا یا حق عضویت و...) برای جذب سرمایه‌ها و تأمین منابع مالی خود استفاده نمایند و همان‌گونه که در بازار بورس اوراق بهادار، قواعد ریسک (مخاطره‌طلبی) حاکم است، ساختار شبکه‌ای عملکرد این شرکت‌ها را با قبول و پذیرش ریسک در جذب سرمایه‌ها به کار گرفت

۴-۶ فعالیت چنین شرکت‌هایی مبین این نکته مهم است که در اقتصاد ایران هنوز منفذهای زیادی برای اقدام به چنین فعالیت‌هایی وجود دارد و به جرأت می‌توان ادعا کرد که اقدامات نه‌چندان مناسب بعضی نهادهای مالی و پولی در داخل کشور مانند جوایز غیرمعقول و بی‌شمار بانک‌ها، ارمغان بهزیستی و امثال آن‌ها از لحاظ فرهنگی زمینه را برای فعالیت شرکت‌های مذکور بیش‌تر و بهتر آماده ساخته است

۵-۶ شفاف‌سازی، روشن‌گری و آگاه‌سازی عموم مردم از فعالیت این شرکت‌ها اصلی انکارناپذیر بوده و ضمانت اجرای آن قوی‌تر از ابزارهای قانونی است

با توجه به مسائل مطرح شده می‌توان چنین عنوان کرد، فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای که هم‌اکنون نزدیک به ۵۰۰٬۰۰۰ نفر^۱ از مردم کشور در این شبکه هرمی (تا اواسط سال ۲۰۰۴ میلادی) وارد شده‌اند، موجب اخلال در نظام اقتصادی کشور شده و می‌شوند چرا که براساس مطالب ذکر شده اولاً موجب بدتر شدن توزیع درآمد در جامعه می‌شوند، ثانیاً به‌علت ضعف‌های ساختاری و عدم وجود دولت الکترونیک مشمول قانون صادرات و واردات نشده و از مزیت فرار مالیاتی بهره‌مند هستند ثالثاً در بعضی موارد منجر به خروج ارز از کشور می‌شوند

با استناد به موارد بالا می‌توان دریافت در وضع موجود که اقتصاد کشور با چالش‌های عظیمی مانند تهدیدهای منطقه‌ای، رکود نسبی اقتصاد و تورم بالا مواجه است، خروج ارز و انتقال ارزش افزوده داخلی به خارج از کشور و ادامه فعالیت شرکت‌های داخلی و خارجی به‌صورت شبکه‌های عنوان شده، می‌تواند آثار زیانبار بسیار شدیدی را بر وضعیت رفاه و معیشتی مردم (در کوتاه‌مدت و بلندمدت) تحمیل نماید در نتیجه برخورد قانونی با چنین شرکت‌هایی که هنوز در اداره ثبت شرکت‌ها هم به‌ثبت نرسیده و مجوز فعالیت هم از بانک مرکزی دریافت نکرده‌اند ضروری به‌نظر می‌رسد؛ همچنین فعالیت چنین شرکت‌هایی نه تنها اشتغال ایجاد نمی‌کند بلکه به روحیه مشارکت و نوآوری و خلاقیت و انجام فعالیت‌های مفید

اقتصادی مردم یک کشور در بلندمدت ضربه می‌زند و مردم را از نظر پارامترهای یاد شده مقلد بیگانگان بار می‌آورد. با توجه به مجموع جهات اعم از نظر مراجع تقلید، موانع قانونی و موانع شرعی در راستای حمایت از منافع ملی و حقوق مردم کشور، تصویب قانونی در این خصوص می‌تواند بسیاری از معضلات ناشی از فعالیت چنین شرکت‌هایی را خنثی کرده و روحیه مشارکت در امور تولیدی (مولد) و همچنین خلاقیت و نوآوری را تقویت نماید.

è

جدول ۱. آمار مربوط به متغیرهای مورد بررسی

obs	Y	EXR	GINI	INF	D1
1380	292512.0	2958.333	0.425000	11.40000	0.000000
1381	315945.0	8875000.	0.420000	15.80000	0.000000
1382	334516.0	14791667	0.420000	15.60000	0.000000
1383	351634.0	20708333	0.420000	14.60000	0.000000
1384	372421.0	29583333	0.425000	15.80000	0.000000
1385	395248.0	41416667	0.425000	15.60000	0.000000
1386	417134.0	56208333	0.420000	15.50000	0.000000
1387	440280.0	71000000	0.420000	15.60000	0.000000
1388	463420.0	88750000	0.425000	15.80000	0.000000
1389	485135.0	1.09E+08	0.420000	15.60000	0.000000
1390	510421.0	1.24E+08	0.420000	15.70000	0.000000
1391	511421.0	1.30E+08	0.422000	16.00000	0.000000
1392	512693.0	1.48E+08	0.421000	16.10000	1.000000
1393	513290.0	1.60E+08	0.420000	16.20000	0.000000
1394	514253.0	1.66E+08	0.420000	16.20000	0.000000
1395	515296.0	1.72E+08	0.422000	16.10000	0.000000
1396	523245.0	1.78E+08	0.423000	15.90000	0.000000
1397	534125.0	1.83E+08	0.424000	15.90000	0.000000
1398	548921.0	2.07E+08	0.425000	16.30000	0.000000
1399	568214.0	2.31E+08	0.426000	16.20000	0.000000
1400	578451.0	2.37E+08	0.420000	16.50000	0.000000
1401	598231.0	2.43E+08	0.420000	16.20000	0.000000
1402	601234.0	2.46E+08	0.420000	16.10000	1.000000
1403	612543.0	2.48E+08	0.420000	16.50000	0.000000
1404	622584.0	2.54E+08	0.420000	15.80000	0.000000
1405	623654.0	2.57E+08	0.423000	15.70000	0.000000
1406	624871.0	2.60E+08	0.421000	16.20000	0.000000
1407	634581.0	2.63E+08	0.423000	16.10000	0.000000
1408	635412.0	2.72E+08	0.421000	16.30000	0.000000
1409	645213.0	2.84E+08	0.421000	16.30000	0.000000
1410	657548.0	2.90E+08	0.423000	16.40000	0.000000

Y درآمد ملی حاصل از فعالیت شرکت‌های چندسطحی
 EXR میزان ارز پرداخت شده به‌وسیله مشتریان
 GINI ضریب جینی
 INF نرخ تورم
 D₁ متغیر مجازی

جدول ۲ نتایج رگرسیونی حاصل از برآورد آمار مربوطه به جدول ۱

Dependent Variable: LY				
Method: Least Squares				
Date: 07/21/05 Time: 16:06				
Sample(adjusted): 1383 1410				
Included observations: 28 after adjusting endpoints				
Convergence achieved after 32 iterations				
Backcast: 1382				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3.347565	1.839225	1.820096	0.0830
LGINI	0.685417	0.361724	1.894862	0.0720
LINF	-0.118670	0.115897	-1.023928	0.3175
LEXR	0.237344	0.067843	3.498420	0.0021
LY(-1)	0.473331	0.138256	3.423582	0.0026
AR(2)	0.678982	0.052632	12.90064	0.0000
MA(1)	0.982977	0.058232	16.88025	0.0000
R-squared	0.997187	Mean dependent var	13.17850	
Adjusted R-squared	0.996383	S.D. dependent var	0.171960	
S.E. of regression	0.010342	Akaike info criterion	-6.092808	
Sum squared resid	0.002246	Schwarz criterion	-5.759757	
Log likelihood	92.29932	F-statistic	1240.512	
Durbin-Watson stat	2.383070	Prob(F-statistic)	0.000000	
Inverted AR Roots	.82	-.82		
Inverted MA Roots	-.98			

در جدول بالا تأثیر متغیرهای مستقل بر روی درآمد ملی حاصل از فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای (LY) برآورد شده است. متغیرهای مورد استفاده به شرح زیر هستند:

LY لگاریتم درآمد ملی حاصل از فروش و فعالیت شرکت‌های زنجیره‌ای (متغیر وابسته)

C عرض از مبدأ (عدد ثابت)

LGINI لگاریتم ضریب‌جینی که حساسیت توزیع درآمد را نسبت به تغییرات LY اندازه‌گیری می‌نماید

LINF لگاریتم نرخ تورم که حساسیت نرخ تورم را نسبت به تغییرات LY اندازه‌گیری می‌نماید

LEXR لگاریتم خروج ارز که کشش آن را نسبت به تغییرات LY نشان می‌دهد

AR_(۲) رگرسیونی خودکار که برای تصریح بهتر مدل اضافه شده است

MA_(۱) میانگین متحرک جهت تصریح مدل اضافه شده است

۱. رجائی، محمدکاظم «آیات اقتصادی قرآن» (صفحات مختلف)، انتشارات مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (رض)، تهران، بهار ۱۳۸۲.
 ۲. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
 ۳. قانون تجارت (آخرین مصوبات) جمهوری اسلامی ایران
 ۴. قانون مجازات اخلال‌گران در نظام اقتصادی کشور
 ۵. قانون مجازات اسلامی (آخرین مصوبات).
 ۶. قانون و مقررات پولی و بانکی (آخرین مصوبات).
 ۷. ماهنامه همه چیز، «بازاریابی شبکه‌ای و چالش‌های پیش‌رو»، شماره ششم، دی ماه ۱۳۸۳، صص ۲۴-۲۱
 ۸. نشریه طاه‌ها، «بازاریابی جدید در ایران»، ۱۴ دی ۱۳۸۳، ص ۹
 ۹. نشریه همه‌چیز، «پاسخی به مخالفان بازاریابی اینترنتی»، تابستان ۱۳۸۴، صص ۱۸-۱۹.
 ۱۰. <http://www.gold-quest.com>
 ۱۱. <http://www.Multilevel.companies.activities.and.it.effects.on.Albanya.economy>.
 ۱۲. سایت
- <http://www.sptechs.com>
<http://www.al-shia.com>
<http://www.p-i-s.net>